

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

عضویت در خبرنامه

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

مباحث پیشرفته یادگیری عمیق؛
شبکه های توجه گرافی
(Graph Attention Networks)

کارگاه آنلاین آموزش استفاده از
وب آو ساینس

کارگاه آنلاین مقاله روزمره انگلیسی

تاریخ وصول: ۱۳۸۵/۸/۳۰

تاریخ تأیید: ۱۳۸۵/۱۱/۱

امکان‌سنجی ایجاد شبکه اطلاع‌رسانی در کتابخانه‌های دانشگاه پیام نور منطقه ۵

محمد مهدی تمدن*

شبکه اطلاع‌رسانی مستقل میان کتابخانه‌ها، فعلاً مقدور نیست.

کلیدواژه: امکان‌سنجی، کتابخانه‌ها، دانشگاه پیام‌نور منطقه ۵، شبکه اطلاع‌رسانی.

مقدمه

امروزه در کشورهای پیشرفته جهان، اشاعه اطلاعات و بهره‌وری از شبکه اطلاع‌رسانی، از اهمیت زیادی برخوردار بوده، جزء جدایی‌ناپذیر فناوری اطلاعات است. اما در کشورهای توسعه‌نیافته، اطلاعات و شبکه‌های اطلاعاتی، جایگاه خود را بازنیافته‌اند و

چکیده: هدف از این پژوهش، امکان‌سنجی ایجاد شبکه اطلاع‌رسانی، میان کتابخانه‌های دانشگاه پیام‌نور منطقه ۵ است. روش تحقیق، پیمایشی است و جامعه آماری شامل ۱۰ کتابخانه تحت پوشش دانشگاه پیام‌نور منطقه ۵ است. یافته‌ها نشان می‌دهد که در زمینه نیروی انسانی، به غیر از دو کتابخانه، بقیه کتابخانه‌ها با یک نیروی انسانی اداره می‌شوند. ۶۰ درصد از مسئولان کتابخانه‌ها دارای تخصص کتابداری و اطلاع‌رسانی هستند و سطح تحصیلات ۴۰ درصد از آنان کاردانی یا کارشناسی است و تنها حدود دو کتابخانه (۲۰ درصد) به صورت عملی و استاندارد سازماندهی شده است، کلیه کتابخانه‌ها با مشکل فضا روبه‌رو هستند و ۸۰ درصد از کتابخانه‌ها به فناوری اطلاعات و شبکه‌های اطلاع‌رسانی دسترسی ندارند. به‌طور کلی، یافته‌ها نشان می‌دهد که ایجاد

* کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی، مرکز داراب.

آنها و یافتن راه‌ها و روش‌هایی برای بهبود میزان استفاده از منابع موجود و کوشش در جهت ایجاد فرایند ارتباطی قوی‌تر و رسمی‌تر، در قالب طرح ایجاد شبکه اطلاع‌رسانی برای کتابخانه‌ها میسر است.

دانشگاه پیام نور، با توجه به نظام آموزشی آن که متکی بر آموزش از راه دور است، بیش از تمامی دانشگاه‌های دیگر باید نسبت به مقوله ایجاد شبکه اطلاع‌رسانی و دسترسی به منابع حساسیت داشته باشد و به این امر اهتمام ورزد. نتایج این پژوهش احتمالاً مشخص می‌کند که دانشگاهی که وظیفه‌اش آموزش از راه دور است، آیا بستر مناسبی نیز برای ایجاد شبکه اطلاع‌رسانی آماده نموده است یا اینکه منابع مالی و انسانی و دیگر امکانات لازم برای انجام خدمات نوین کتابخانه‌ای و ایجاد شبکه اطلاع‌رسانی در آن وجود ندارد.

هدف پژوهش

هدف کلی این پژوهش، بررسی وضعیت کتابخانه‌های منطقه ۵ و پیشنهاد بهینه‌سازی کتابخانه‌های مذکور، به منظور امکان‌سنجی ایجاد شبکه اطلاع‌رسانی میان آنهاست.

اهداف ویژه

۱. تعیین وضعیت نیروی انسانی کتابخانه‌های مراکز دانشگاهی از لحاظ وضعیت استخدامی، سطح تحصیلات و رشته تحصیلی؛
۲. تعیین وضعیت منابع و تنوع آنها اعم از کتاب، نشریه، منابع مرجع، موارد دیداری و شنیداری و غیره؛
۳. تعیین وضعیت بودجه کتابخانه‌ها؛
۴. تعیین وضعیت فیزیکی، فضا و محل کتابخانه؛

به دیده یک منبع حیاتی به اطلاعات نمی‌نگرند. این نگرش باعث رکود توسعه اقتصادی و فناوری در این کشورها شده است.

در پاسخ به این نیاز و با توجه به ناتوانی در تهیه اصل منبع اطلاعاتی، فرایند ضعیف اطلاع‌رسانی، بی‌توجهی و نبودن امکانات و تجهیزات، عقب‌ماندگی فناوری ارتباطات و محدودیت‌های بازیابی، باعث شده است تا این کشورها در فکر به راه انداختن شبکه‌های وسیع اطلاع‌رسانی در سطوح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی باشند و هزاران مرکز کوچک و بزرگ را در زمینه گردآوری، ذخیره و بازیابی، انتقال و اشاعه اطلاعات ایجاد کنند. اما در کشور ما، با توجه به اینکه بسیاری از مؤسسات و نهادها، بهره‌وری از اطلاعات را در قالب شبکه دارند، هیچ‌گونه ساختار سازمانی و تشکیلات نظام‌مندی در این زمینه وجود ندارد و بیشتر آنها محدود به تعدادی رایانه درون‌سازمانی هستند که تنها کار ورود و بازیابی اطلاعات سازمان مادر را به عهده دارند و اغلب موارد فاقد ارتباطات گسترده مورد نظر برای یک شبکه اطلاع‌رسانی فعال هستند.

بیان مسئله

شناخت و استفاده مناسب و مطلوب از منابع اطلاعاتی موجود، یکی از راه‌های افزایش سطح بهره‌وری و پیشبرد آموزش و تحقیقات است. دانشگاه پیام نور منطقه ۵ دارای بیش از ۱۵ کتابخانه است که از حیث منابع، نیروی انسانی خدمات، دامنه بهره‌وری و بهره‌برداری در سطوح مختلفی قرار دارند. یکی از مسائل عمده این کتابخانه‌ها، به‌طور کلی، ناآگاهی از مجموعه‌های یکدیگر و نداشتن تصویری روشن از منابع موجود است. شناسایی نقاط قوت و ضعف این کتابخانه‌ها، میزان هماهنگی

منطقه ۵ در سه استان فارس، بوشهر و کهگیلویه و بویراحمد است. ابزار گردآوری اطلاعات، پرسش‌نامه است و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار آماری spss و برای رسم نمودارها نیز از نرم‌افزار گرافیکی Excel استفاده شده است.

تعاریف به‌کاررفته در پژوهش

امکان‌سنجی: منظور از این اصطلاح، بررسی امکانات، شرایط و راه‌های عملی ایجاد شبکه اطلاع‌رسانی بین کتابخانه‌های دانشگاه پیام نور منطقه ۵ است.

شبکه اطلاع‌رسانی: منظور از شبکه اطلاع‌رسانی، نوعی نظام همکاری و ارتباط متقابل میان کتابخانه‌های دانشگاه پیام نور، بر اساس نظم و هماهنگی مشخص است که با هدف اشتراک در منابع اطلاعاتی، منابع انسانی، تجهیزات، فناوری‌ها و دیگر عناصر ضروری برای تدارک خدمات اطلاعاتی کارآمد، میان کتابخانه‌های مذکور به‌وجود آمده است.

کتابخانه‌های دانشگاه پیام نور منطقه ۵: منظور کتابخانه‌های دانشگاه پیام نور در استان‌های فارس، بوشهر و کهگیلویه و بویراحمد است.

بررسی وضعیت: منظور از بررسی وضعیت، مطالعه جنبه‌های فیزیکی و فضا، مجموعه، بودجه، نیروی انسانی، خدمات، فعالیت‌های کتابخانه‌ای دانشگاه پیام نور منطقه ۵ است.

مبانی نظری پژوهش

تاریخچه همکاری بین کتابخانه‌ای، سابقه بسیار طولانی دارد و بر طبق شواهد موجود، در حدود دو‌یست سال پیش از میلاد مسیح، کتابخانه معروف اسکندریه، به کتابخانه پرگاموم، کتاب به امانت

۵. تعیین وضعیت فناوری اطلاعاتی مانند اینترنت، صفحه‌های فشرده و غیره در کتابخانه‌ها؛ تعیین نحوه دسترس‌پذیری به منابع اطلاعاتی نیز می‌تواند جزو اهداف قرارگیرد.

پرسش‌های اصلی پژوهش

پرسش‌های اساسی این پژوهش عبارت‌اند از:

۱. وضعیت نیروی انسانی کتابخانه‌های مراکز دانشگاه از لحاظ رشته تحصیلی، سطح تحصیلات، وضعیت استخدامی و تعداد چگونه است؟
۲. وضعیت مجموعه منابع و نحوه سازماندهی آنها در کتابخانه چگونه است؟
۳. وضعیت بودجه کتابخانه چگونه است؟
۴. وضعیت فیزیکی و فضای اختصاص یافته به کتابخانه‌ها چگونه است؟
۵. آیا بستر مناسب، محیط، امکانات و تجهیزات رایانه‌ای جهت ایجاد شبکه اطلاع‌رسانی در کتابخانه موجود است؟

فایده پژوهش

۱. آگاهی یافتن از وضعیت کتابخانه‌های مراکز دانشگاه، به‌منظور برنامه‌ریزی صحیح جهت ایجاد شبکه و بهبود عملکرد وضعیت کتابخانه‌ها، اشتراک منابع و استفاده مؤثر از نیروی انسانی و تجهیزات؛
۲. سیاست‌گذاری و تعیین خط‌مشی برای امور فنی کتابخانه‌های مراکز و در نهایت شکل‌گیری نظامی مناسب برای تبادل اطلاعات میان کتابخانه‌های مذکور.

روش پژوهش، جامعه آماری، ابزارهای گردآوری داده‌ها و روش تجزیه و تحلیل آنها

این تحقیق به روش پیمایشی انجام شده است. جامعه آماری شامل ۱۰ کتابخانه دانشگاه پیام‌نور

سال ۱۹۷۳ دیگر همکاری با برنامه لاکاپ را ادامه نهد و به ناچار برنامه مذکور تعطیل شد.

یکی دیگر از برنامه‌های جمعی و مشترک، فهرستگان پیوسته^۱ سی. ال. سی^۲ است. فهرستگان پیوسته پیشینه‌های کتاب‌شناختی، پایه و اساس فهرست‌نویسی مشترک را برای دانشکده‌ها و دانشگاه‌ها در ایالت اوهایو در سال ۱۹۷۱ آغاز کرد (یونسکو، ۱۳۶۵: ۳۲).

ا. سی. ال. سی در زمینه تهیه و فراهم‌آوری و اشتراک منابع نیز گام‌های مثبتی برداشته است. این نظام، درخواست‌های الکترونیک را برای امانت‌گرفتن عناوین تقویت کرده و پاسخ‌های الکترونیک را منتقل می‌سازد. کتابخانه‌های امانت‌گیرنده، سیاهه‌ای از کتابخانه‌هایی که احتمالاً عناوین مورد نیاز را دارند فراهم می‌آورند. ا. سی. ال. سی درخواست‌ها را به ترتیب برای کتابخانه‌ها می‌فرستد تا یکی از آنها موافقت خود را با امانت دادن ماده مورد درخواست اعلام کند. در این هنگام، کتابخانه امانت‌گیرنده از طریق ماشین‌های الکترونیک مطلع می‌شود که کدام یک از کتابخانه‌ها عنوان مورد درخواست را به او امانت می‌دهد. ماده مورد درخواست بایستی از طریق خدمات پستی آمریکا برای متقاضی فرستاده شود.

از سال ۱۹۹۳ دسترسی به پایگاه INSPEC از طریق شبکه^۱ ا. سی. ال. سی میسر شده است. INSPEC یکی از بزرگ‌ترین و جامع‌ترین پایگاه‌های اطلاعاتی است که منابع اطلاعاتی مهمی را نظیر مجموعه مقالات، کنفرانس‌ها، مجلات تخصصی علمی و فنی در رشته‌های فیزیک، مهندسی برق،

می‌داده است. در این قسمت سعی شده است در دو بخش سابقه این همکاری‌ها بررسی شود.

الف) در خارج

قدیمی‌ترین شکل شناخته‌شده این نوع همکاری، همان امانت بین دو کتابخانه است که در سطوح منطقه‌ای و بین‌المللی صورت می‌گیرد. این نوع طرح را اولین بار گرین (Green) در سال ۱۸۷۶ در اولین شماره مجله کتابداری پیشنهاد کرده است، اما در سال ۱۸۹۲ ملویل دیویی (Melvil Dewey) به کتابخانه‌ها اخطار کرد که اجرای این طرح موجب بروز مشکلاتی خواهد شد (حسینی، ۱۳۵۲: ۶۲).

از برنامه‌های تعاونی تهیه کتاب می‌توان به برنامه لاکاپ^۱ اشاره کرد. این برنامه در سال ۱۹۶۰ و با استفاده از تجربیات حاصل از طرح‌های قبلی شروع شد و هدف آن تهیه کتاب‌های منتشر شده در کشورهای آمریکای جنوبی و مرکزی برای کتابخانه‌های آمریکایی بود.

این برنامه با همکاری کتابخانه کنگره، کتابخانه عمومی نیویورک، کتابخانه دانشگاه تگزاس و مشارکت کتاب‌فروشی معروف استکرت - هافنر به وجود آمد و نتایج بسیار خوبی داشت؛ به طوری که با فعالیت فراوان کتاب‌فروشی یاد شده سالانه حدود چهارهزار عنوان کتاب از آمریکای لاتین به مجموعه کتابخانه‌های آمریکایی اضافه می‌شد.

موفقیت این برنامه، زمینه شکست آن را نیز فراهم کرد؛ زیرا کتاب‌فروشان و کارگزاران کتاب در کشورهای آمریکای لاتین که بازار کتاب ایالات متحده را شناخته بودند، در رقابت با برنامه لاکاپ، کتاب‌ها را ارزان‌تر از آنچه کتاب‌فروشی استکرت - هافنر تهیه می‌کرد به کتابخانه‌های آمریکایی عرضه می‌کردند و این امر موجب شد این کتاب‌فروشی از

1. Latin American Cooperative Acquisition program (LACAP)

2. Ohio college Library on-Line computer Library center (O. C. L. C)

استفاده از این دو کارت، از منابع استفاده کرده و به امانت ببرند (مرکز اسناد و مدارک علمی ایران، ۱۳۷۳: ۱۵).

پیشینه پژوهش در ایران

در زمینه امکان‌سنجی ایجاد شبکه اطلاع‌رسانی میان کتابخانه‌های دانشگاه پیام نور، تا کنون پژوهشی صورت نگرفته است، اما در دیگر نقاط کشور تعدادی پژوهش صورت گرفته که به چند مورد آن اشاره می‌شود.

اباذری (۱۳۷۸)، پژوهشی به عنوان «امکان‌سنجی ایجاد شبکه اطلاع‌رسانی میان مراکز علوم اسلامی در ایران» انجام داد. وی در این پژوهش به ضعف‌هایی در ابعاد نیروی انسانی، تکنولوژی مورد نیاز، منابع اطلاعاتی موجود در مراکز و فعالیت‌های اطلاعاتی در جامعه مورد بررسی خود اشاره می‌کند.

زندى (۱۳۷۱)، در پایان‌نامه خود نظریات مسئولان کتابخانه‌های علوم پزشکی کشور را درباره تعاون و اشتراک منابع گردآوری نموده و نتیجه گرفته است که کتابداران کتابخانه‌های علوم پزشکی در کشور، برای شرکت در مبادله اطلاعات از دیدگاه و آمادگی خوبی برخوردارند و تأثیر فناوری را در این زمینه بسیار مهم می‌دانند. وی مهم‌ترین نتیجه اشتراک منابع را در ایجاد تسهیلات و امکانات و دسترسی جامع به منابع و صرفه‌جویی در هزینه و زمان ذکر کرده است.

شیری (۱۳۷۴)، طرح پیشنهادی تأمین شبکه اطلاع‌رسانی برای کتابخانه‌های تحت پوشش معاونت آموزش و تحقیقات وزارت جهاد سازندگی را ارائه نمود. وی هدف از این پژوهش را بررسی وضعیت کتابخانه‌های مورد مطالعه از جهت منابع، تحقیقات و نیروی انسانی بیان می‌کند و سپس پیشنهاد نوعی نظام همکاری هماهنگ را در قالب شبکه ارائه می‌دهد.

مرتضایی (۱۳۷۲)، در بخشی از یک تحقیق با عنوان «بررسی آماری وضعیت اطلاع‌رسانی در ایران» چنین می‌گوید: «از کل کتابخانه‌ها و مراکز اسناد تنها ۱۴ کتابخانه یا ۵ درصد دارای ارتباط پیوسته داخل کشور،

رایانه، الکترونیک و فناوری اطلاعات در بردارد (نشاط، ۱۳۷۹: ۳۷).

ب) در ایران

۱. طرح امانت بین کتابخانه‌ای در ایران، در بیستم آذرماه ۱۳۴۸ با حضور جمعی از نمایندگان کتابخانه‌ای کشور پیشنهاد و اجرای آن به طور آزمایشی در مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران آغاز شد. تعداد کتابخانه‌های شرکت کننده در این طرح در سال ۱۳۵۲، ۴۷ کتابخانه، در سال ۱۳۶۲، ۷۹ کتابخانه و در سال ۱۳۶۷ به ۱۴۱ کتابخانه رسید (توفیق، ۱۳۶۷: ۴۵).

هم اکنون این طرح در مرکز اطلاعات و مدارک علمی جریان دارد و ۱۹۳ کتابخانه، اعم از دانشگاهی، تخصصی، مراکز دولتی و نهادها، در آن عضویت دارند.

بر اساس مطالعات انجام گرفته، مشخص شد که طرح امانت بین کتابخانه‌ای - که از سال‌ها پیش برای ارائه خدمات و نیز امکان دسترسی به منابع کتابخانه‌ای دانشگاهی و تخصصی ایجاد شد - فقط به تبادل روگرفت مقاله‌های مجلات محدود شد و در تبادل کتاب موفقیتی کسب نکرد.

۲. طرح تعمیم خدمات کتابخانه‌های تخصصی به افراد غیر عضو این طرح یکی دیگر از طرح‌هایی است که برای دستیابی بیشتر به مواد و منابع اطلاعاتی برای متخصصان در مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران در حال انجام گرفتن است: چرا که بیشتر کتابخانه‌های تخصصی، به دلیل وجود مشکلاتی از ارائه مستقیم خدمات خود به افرادی که تحت پوشش آنها یا سازمان متبوعشان نیستند خودداری نموده یا محدودیت‌هایی از لحاظ تنوع و زمان ارائه خدمات قائل می‌شوند. ولی بر اساس این طرح، اعضای هیئت علمی، دانشجویان، پژوهشگران، کارشناسان و سایر علاقمندان، می‌توانند تحت شرایطی، کارت‌های مخصوصی به نام «کارت عضویت در طرح» و کارت «امانت» دریافت داشته با

این زمینه پیگیری کرد. وی علاوه بر این، اثرات ویژه توسعه شبکه‌سازی را بر روی کتابخانه دانشگاه south wales مورد بررسی قرار داده است.

دوستدار (Doustdar, 1980) در رساله دکتری خود طرح شبکه‌سازی بین کتابخانه‌های دانشگاهی را پیشنهاد کرد و به همین جهت پیشنهادهایی را نیز برای بهبود وضع موجود در کتابخانه‌ها در زمان پژوهش ارائه نمود.

تجزیه و تحلیل یافته‌ها

۱. تجزیه و تحلیل یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که جمع کارکنان شاغل در ۱۰ کتابخانه مورد بررسی ۱۴ نفر است که ۱۰ نفر دارای تحصیلات کتابداری در سطوح مختلف و ۴ نفر دارای تحصیلات غیرکتابداری هستند. با توجه به ارقام ارائه شده متوجه می‌شویم که کتابخانه‌های مورد بررسی شدیداً با کمبود نیرو مواجه‌اند.

و ۹ کتابخانه یا ۳/۲ درصد آنها دارای ارتباط پیوسته با خارج از کشور هستند.

ملکی (۱۳۸۲) پژوهشی در قالب پایان‌نامه خود با عنوان «امکان سنجی ایجاد شبکه اطلاع‌رسانی برای کتابخانه‌های دانشگاه علوم پزشکی اهواز و بیمارستان‌های تابعه» انجام داد و در پایان پیشنهاد ایجاد یک شبکه اطلاع‌رسانی به صورت استار^۱ برای دانشگاه علوم پزشکی ارائه داد.

پیشینه پژوهش در خارج از کشور

فتوت (Fotovat, 1997) در رساله دکتری خود به بررسی تحول در شبکه‌های کتابخانه‌ای در دنیای جدید فناوری اطلاعات و آموزش عالی در استرالیا پرداخته است. برای رسیدن به این هدف، یک مطالعه تاریخی بر روی شبکه‌های کتابخانه‌ای ABN و Clann، آزمایش مقدماتی و همچنین وجود مدارک مستند را در

جدول ۱: میزان تحصیلات کارکنان شاغل در کتابخانه‌های مورد بررسی به تفکیک رشته تحصیلی

غیرکتابداری			کتابداری			تعداد کارکنان	نیروی انسانی کتابخانه	ردیف
کارشناسی ارشد	کارشناسی	فوق دیپلم	دیپلم	کارشناسی ارشد	کارشناسی فوق دیپلم			
-	۱	-	-	-	-	۱	دانشگاه پیام نور آباده	۱
-	۱	-	-	-	-	۱	دانشگاه پیام نور بوانات	۲
-	-	-	-	-	۲	۲	دانشگاه پیام نور بوشهر	۳
-	-	-	-	-	۱	۱	دانشگاه پیام نور جهرم	۴
-	-	-	-	۱	-	۱	دانشگاه پیام نور داراب	۵
-	-	-	-	۱	۲	۴	دانشگاه پیام نور شیراز	۶
-	-	-	۱	-	-	۱	دانشگاه پیام نور صفاشهر	۷
-	-	-	-	-	۱	۱	دانشگاه پیام نور فیروزآباد	۸
-	-	-	۱	-	-	۱	دانشگاه پیام نور گچساران	۹
-	-	-	-	-	-	۱	دانشگاه پیام نور ممسنی	۱۰
-	۲	-	۲	۲	۶	۲	جمع	
	۵۷/۳۱		۵۷/۳۱	۵۷/۳۱	۵۷/۳۱	۱۰۰	درصد	

درحالی‌که یکی از لوازم متصل شدن به شبکه معتبر، یکدست نمودن امر سازماندهی اطلاعات و غیره

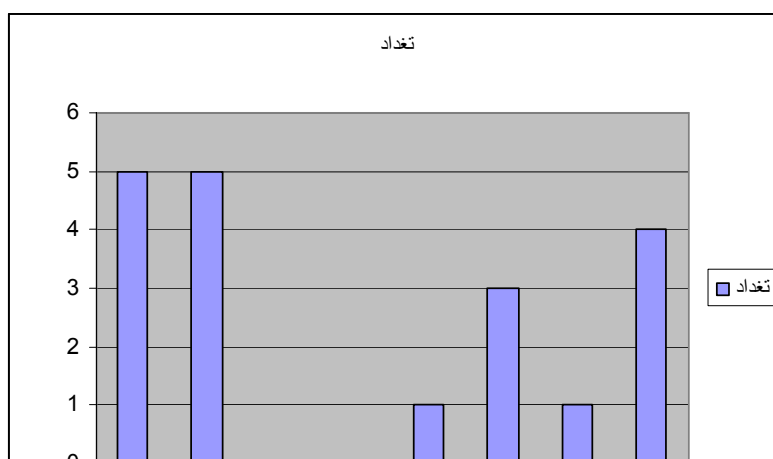
اطلاعات مربوطه به تجهیزات رایانه‌ای نشان‌دهنده آن است که تنها نیمی از کتابخانه‌ها مجهز به رایانه هستند؛

سی دی رام هستند. بر اساس داده‌های فوق رایج‌ترین تجهیزات جانبی به‌کارگرفته‌شده در کتابخانه‌ها. به ترتیب سی دی رام و چاپگر است؛ درحالی‌که هیچ‌کدام از کتابخانه‌ها از دورنگار و رمزینه‌خوان استفاده نمی‌کنند.

استفاده از رایانه است، و از کتابخانه‌های مورد بررسی ۴ کتابخانه (۴۰ درصد) دارای چاپگر، یک کتابخانه (۱۰ درصد) دارای اسکنر) ۳ کتابخانه (۳۰ درصد) دارای کارت شبکه، یک کتابخانه (۱۰ درصد) دارای دستگاه زیراکس و ۵ کتابخانه (۵۰ درصد) مجهز به

جدول ۲: وضعیت کتابخانه‌ها از نظر رایانه و تجهیزات جانبی

ردیف	کتابخانه	تجهیزات	چاپگر	اسکنر	کارت شبکه	زیراکس	دورنگار	رمزینه‌خوان	سی دی رام	رایانه
۱	دانشگاه پیام نور آباده	-	-	-	-	-	-	-	+	+
۲	دانشگاه پیام نور بوانات	-	-	-	-	-	-	-	-	-
۳	دانشگاه پیام نور بوشهر	+	+	+	+	-	-	-	+	+
۴	دانشگاه پیام نور جهرم	+	-	-	-	-	-	-	+	+
۵	دانشگاه پیام نور داراب	+	-	-	+	-	-	-	+	+
۶	دانشگاه پیام نور شیراز	+	-	-	+	-	-	-	+	+
۷	دانشگاه پیام نور صفاشهر	-	-	-	-	-	-	-	-	-
۸	دانشگاه پیام نور فیروزآباد	-	-	-	-	-	-	-	-	-
۹	دانشگاه پیام نور گچساران	-	-	-	-	-	-	-	-	-
۱۰	دانشگاه پیام نور ممسنی	-	-	-	-	-	-	-	-	-
جمع		۴	۱	۳	۱	۱۰	۵	۵	۵۰	۵۰
درصد		۴۰	۱۰	۳۰	۱۰	۱۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰

	چاپگر	اسکنر	کارت شبکه	زیراکس	دورنگار	رمزینه خوان	سی دی رام	رایانه
تعداد	۴	۱	۳	۱	۰	۰	۵	۵

نمودار ۱: وضعیت کتابخانه‌های مورد بررسی از نظر رایانه و تجهیزات جانبی

کتابخانه‌ها نشان داد که فقط ۲ کتابخانه (۲۰ درصد) از نرم‌افزار «پارس آذرخش» استفاده می‌کنند.

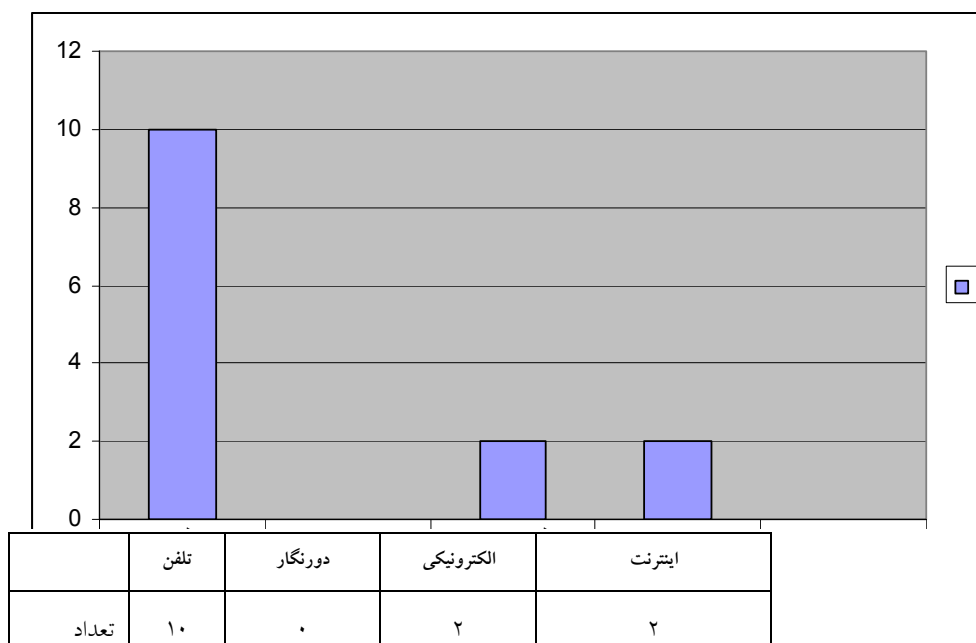
همان‌طور که جدول ۳ نشان می‌دهد، ۸۰ درصد از کتابخانه‌ها به روش علمی سازماندهی شده‌اند. همچنین یافته‌های مربوط به نوع نرم‌افزار مورد استفاده در

نحوه و روش سازماندهی

روش سازماندهی کتابخانه	فراوانی	درصد
کنگره	۷	۷۰
دیویدی	۱	۱۰
سایر	۲	۲۰

کتابخانه است و هیچ‌کدام از کتابخانه‌ها مجهز به دستگاه دورنگار^۳ نیستند.

همان‌طور که نمودار ۲ نشان می‌دهد، میزان استفاده از شبکه‌های اطلاعاتی (اینترنت) تنها محدود به دو

نمودار شماره ۲: میزان استفاده از فناوری اطلاعات در کتابخانه

کتابخانه‌ها، فضای مخزن و سالن مطالعه را کافی ندشته‌اند که آمار مربوط به آن در جدول ۴ نشان داده شده است.

یافته‌ها در باب وضعیت فضای موجود در کتابخانه‌های مورد بررسی نشان‌دهنده آن است که ۸۰ درصد

جدول ۴. وضعیت کافی بودن یا نبودن فضای موجود در کتابخانه های مورد بررسی

کارکنان		مطالعه		مخزن		روش‌های بازیابی کتابخانه	ردیف
-	+	-	+	-	+	دانشگاه پیام نور آباده	۱
+	-	+	-	+	-	دانشگاه پیام نور بوانات	۲
+	-	+	-	+	-	دانشگاه پیام نور بوشهر	۳
+	-	+	-	+	-	دانشگاه پیام نور جهرم	۴
+	-	+	-	+	-	دانشگاه پیام نور داراب	۵
+	-	+	-	+	-	دانشگاه پیام نور شیراز	۶
-	+	+	-	+	-	دانشگاه پیام نور صفاشهر	۷
-	+	-	+	-	+	دانشگاه پیام نور فیروزآباد	۸
+	-	+	-	+	-	دانشگاه پیام نور گچساران	۹
+	-	+	-	+	-	دانشگاه پیام نور ممسنی	۱۰
۷	۳	۸	۲	۸	۲	جمع	
۷۰	۳۰	۸۰	۲۰	۸۰	۲۰	درصد	

کمبود بودجه و نبود خدمات بین کتابخانه‌ای، امکان استفاده مناسب از آنها مهیا نیست و برای استفاده بهینه از منابع و امکانات موجود، راهی جز ایجاد شبکه اطلاع‌رسانی میان کتابخانه‌ها وجود ندارد.

عمده‌ترین دلایل لزوم ایجاد شبکه را می‌توان این‌چنین برشمرد:

۱. تمرکز منابع اطلاعاتی در برخی کتابخانه‌ها؛
۲. عدم کنترل کتاب‌شناختی صحیح و سازماندهی منابع؛

نتیجه‌گیری

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که کتابخانه‌های دانشگاه پیام نور منطقه ۵ از نظر نیروی انسانی، تجهیزات رایانه‌ای، نرم افزار استاندارد، فضا و دسترسی به فناوری اطلاعات با مشکلات عدیده روبه‌رو هستند؛ بنابراین، در وضعیت کنونی، امکان ایجاد شبکه اطلاع‌رسانی برای این کتابخانه‌ها وجود ندارد، اما آنچه مشخص است این است که منابع ارزشمندی در این کتابخانه‌ها وجود دارد که به دلیل عدم سازماندهی دقیق فقدان نیروی انسانی مناسب،

اطلاع‌رسانی برای کتابخانه‌های تحت پوشش معاونت آموزش و تحقیقات وزارت جهاد سازندگی، پایان نامه کارشناسی ارشد کتابداری، دانشگاه تهران، تهران؛

مرتضایی، لیلا (۱۳۷۲)، « بررسی وضعیت اطلاع رسانی در ایران »، مجله اطلاع‌رسانی سازمان اسناد و مدارک علمی ایران، دوره دهم جدید؛

مرکز اسناد و مدارک علمی ایران (۱۳۷۳)، آیین نامه طرح تعمیم خدمات و کتابخانه‌های تخصصی به افراد غیر عضو، مرکز اسناد و مدارک علمی، تهران؛

ملکی، مریم (۱۳۸۲)، امکان‌سنجی ایجاد شبکه اطلاع‌رسانی برای کتابخانه‌های دانشگاه علوم پزشکی اهواز و بیمارستان‌های تابعه، پایان نامه کارشناسی ارشد کتابداری، دانشگاه آزاد اسلامی - واحد علوم و تحقیقات، اهواز؛
نشاط، نرگس (۱۳۷۹)، نظام‌های همکاری بین کتابخانه‌ای، سمت، تهران؛

یونسکو (۱۳۶۵)، اطلاعات علمی و فنی آسیا و اقیانوسیه: بررسی کلی، نیازها و پیشنهادها، ترجمه سیمین بردبار، مرکز اسناد و مدارک علمی، تهران؛

Doustdar,, Yahya (1980), A design for Cooperation and Networking among Academic Libraries of Iran, Ph. D. Theses, Ohio Case Western Reserve university, Cleveland ;

Fotovvat , Zahra,hoda (1997), Australian Library Networks In Change and Development; the Transition for Clan and ABN, Ph.D. Theses, South Wales University, Sidney. ■

۳. نبود ارتباط مؤثر و فعال میان کتابخانه‌ها و محققان؛

۴. فقدان خدمات اطلاع‌رسانی کارآمد؛

۵. عدم وجود هماهنگی در انجام فعالیت‌های کتابخانه‌ای؛

۶. نبود مرجعی واحد برای سیاست‌گذاری در کاربرد و بهینه‌سازی فناوری اطلاعات؛

با توجه به دلایل فوق و در صورت مهیا شدن نیروی انسانی متخصص، تجهیزات رایانه‌ای و تدوین و استاندارد شبکه توسط مسئولین ذیربط می‌توان به امکان ایجاد شبکه اطلاع در آینده امیدوار بود.

منابع

اباذری، زهرا (۱۳۷۸)، امکان‌سنجی ایجاد شبکه اطلاع‌رسانی میان مراکز علوم اسلامی در ایران، پایان‌نامه دکتری کتابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران؛

توفیق، مسعود (۱۳۶۶)، گزارش طرح امانت بین کتابخانه‌ای ایران در سال ۵۰ و ۵۱، مرکز مدارک علمی ایران، تهران؛

زندى، هوشنگ (۱۳۷۱)، بررسی نظرات مسئولین کتابخانه‌ها درباره تعاون و اشتراک منابع بین کتابخانه‌های علوم پزشکی کشور، پایان نامه کارشناسی ارشد کتابداری، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران؛

شیری، علی اصغر (۱۳۷۴)، طرح پیشنهادی تأسیس شبکه

SID

سرویس های
ویژه

سرویس ترجمه
تخصصی

کارگاه های
آموزشی

بلاگ
مرکز اطلاعات علمی

عضویت در
خبرنامه

فیلم های
آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

مباحث پیشرفته یادگیری عمیق؛
شبکه های توجه گرافی
(Graph Attention Networks)

کارگاه آنلاین آموزش استفاده از
وب آوساینس

کارگاه آنلاین مقاله روزمره انگلیسی